Kniha: Smrt krásných srnců (Ota Pavel)

Předmět: Český jazyk – rozbor díla

Přidal(a): Michalos

Ota Pavel

- vl. jm. Otto Popper (1930 – 1973)
- Narodil se v Praze jako nejmladší syn židovského obchodního zástupce Leo Poppera
- Otec a jeho dva starší bratři byli transportováni do koncentračního tábora, tudíž během druhé světové války žil v Buštěhradě jen s matkou, která nebyla židovského původu. Po válce se vrátili živí otec i bratři.
- Zajímal se o sport, pracoval v Československém rozhlasu ve sportovní redakci a jako sportovní redaktor v časopisech, často cestoval do zahraničí.
- Několikrát pobýval v psychiatrických léčebnách a zemřel předčasně na srdeční infarkt ve věku 43 let v rodné Praze.
- Zabýval se hlavně sportovní tematikou.

Další díla:

- Dukla mezi mrakodrapy
- Plná bedna šampaňského
- Jak jsme se střetli s Vlky
- Otázka hmyzu vyřešena (poválečné období)
- Prase nebude! (během komunismu cenzurována)
- Králíci s moudrýma očima

Literárně historický kontext

- 1971 česká próza a drama 2. Pol. 20 století, 3.vlna válečné prózy
- v české literatuře ovlivněno částečně druhou světovou válkou, částečně komunistickým režimem (projevuje ve 3 vlnách)
    - 3. vlna – přelom 60. – 70. let 20. století- vzpomínková próza, návraty, dílčí témata
    - Znaky: návrat k epice, válka přestává být dominantní, stává se kulisou, v příbězích se objevují prvky nadsázky, grotesky a humoru
- kritika (režimu, cenzury atd.)
- vězeňská literatura, historická próza, díla socialistického realismu
- žurnalistická beletrie, poetická próza

Další spisovatelé:

- Arnošt LUSTIG (Modlitba pro Kateřinu Horovitzovou — novela)
- Ivan KLÍMA (Žid; Soudce z milosti — generační román)
- Josef ŠKVORECKÝ (Příběh inženýra lidských duší, Zbabělci — romány, autobiografické prvky)

Rozbor díla: Smrt krásných srnců

Žánr a lit. druh:

- Epika – soubor osmi (na sobě nezávislých) povídek s autobiografickými prvky

Doba a místo děje:

- Praha, Buštěhrad, Kročehlavy, Křivoklátsko a okolí řeky Berounky během první poloviny 20. století před 2. světovou válkou a v jejím průběhu.

Jazyková stránka:

- všechny příběhy vyprávěny v ich-formě z pohledu autora
- spisovný jazyk, místy hovorový (mouchy nechcípají, embéčka)
- používá cizí slova (made in Sweden), vulgarismy nebo citově zabarvená slova (vybledlý chleba, flintičku, ty potvoro)
- hovorová i obecná čeština v přímé řeči, kde vynechává věty uvozovací
- příběhy vyprávěny chronologicky, pouze při vzpomínkách retrospektivně
- bohaté metafory: „My jsme viděli Lidice hořet, my jsme slyšeli Lidice přes kopec křičet, já chodil s Příhodou do školy a najednou bylo jeho místo v lavici zoufale prázdný.“

Charakteristika postav:

- **Leo Popper** – vypravěčův otec, židovského původu, nadšený obchodník; žádný z neúspěchů ho nikdy neodradí a bezhlavě se vrhá do každé příležitosti, miluje rybaření a chov ryb; v době války se ukazuje jako dobrý otec
- **Hermína Popperová** – matka vypravěče, křesťanka; tolerantní, manželovi odpouští všechny prohřešky; vypravěč jí v díle věnuje málo pozornosti
- **Ota Pavel** – jeho otec je pro něho vzorem, celý příběh vypráví on, zaměřuje se hlavně na osudy tatínka
- **Strejda Prošek** – pytlák, rodina u něho tráví víkendy a prázdniny; má psa Holana, který mu byl věrný a doprovázel ho při pytlačení
- **Pes Holan** – vlčák, který Leovi pomůže sehnat jídlo pro svoje chlapce, ještě před deportací do koncentračních táborů
- **Hugo a Jiří** – Otovi starší bratři, posláni do koncentračních táborů

Shrnutí děje:

Povídka začíná v předválečném období, kdy je celá rodina šťastná a netrpí nedostatkem peněz ani jídla. Vše se ale změní po zřízení protektorátu v zemi 1939. Rodina je židovského původu a život je pro ně stále obtížnější, až jednoho dne přijde předvolání starších synů do táborů. Protože tatínek jim chce před odjezdem dát pořádně najíst masa, rozhodne se, že půjde ulovit ryby na chatu strejdy Karla Proška. Ryby chytat nesměl a bez povolení opustit bydliště také ne.

Leo se přesto vydá rybařit, ale neúspěšně, a proto v zoufalství požádá Karla, aby mu ulovil srnce. Karel měl děti a bál se trestu smrti, takže ho Leo požádal, aby mu alespoň půjčil Holana. Poslední den, kdy Leo mohl zůstat, konečně uviděl srnce. Poštval na něj Holana, který ho úspěšně zabil. Leo nakonec odjel se zvěřinou domů na Buštěhrad, kde byl srnec spravedlivě rozdělen. Hugo se pak z koncentračního tábora vrátil celkem zdravý, ale Jirka půl roku umíral od hladu a utrpení, než se zase vzpamatoval. V závěru povídky si uvědomí, že ten srnec mu nakonec zachránil život.